

VASILE DIACONU, *Depresiunea Neamț*.
Contribuții Arheologice,
Editura Constantin Matasă, Piatra Neamț, 2012, 305 p.
(cu 92 figuri)

Cunoscută sub diferite denumiri (Depresiunea
Nemțșorului, Depresiunea Ozana-Topolița),
Depresiunea Neamțului s-a bucurat de-a lungul

timpului de o atenție deosebită, mai ales din partea specialiștilor în geografie. În acest sens pot fi enumerate o serie de studii precum: M. Măciu (coord.), *Enciclopedia geografică a României*, București, 1982; G. Davidescu, *Depresiunea Subcarpatică Ozana- Topolița. Studiu de geografie fizică*, Iași, 2000; R. Dimitriu, *Depresiunea Neamțului. Studiu de geografie umană*, Iași, 2007.

Cu toate că spațiul menționat a provocat în timp și interesul firesc al arheologilor, în zonă fiind documentate numeroase stațiuni arheologice, descoperiri izolate și movile/tumuli, lucrarea de față reprezintă prima analiză realizată până acum care include toate aspectele menționate.

Pornind de la aceste observații, putem aprecia că elaborarea unui studiu care să aibă în vedere cercetarea zonei precizate dintr-o nouă perspectivă, istorico-arheologică, este mai mult decât binevenită. Din acest motiv, lucrarea *Depresiunea Neamț. Contribuții Arheologice*, publicată la editura Constantin Matasă din Piatra Neamț, în 2012, sub semnătura lui Vasile Diaconu, constituie o sinteză a cărei apariție s-a lăsat poate prea mult așteptată. Chiar dacă din motive obiective imensul material arheologic documentat pe parcursul anilor nu a putut fi valorificat pe deplin, totuși, prin includerea în lucrarea menționată a vechilor descoperiri coroborate cu rezultatele cercetării personale, autorul a reușit să aducă la lumină date noi referitoare la dinamica așezărilor umane din zonă.

După cum am constatat, cercetarea se suprapune din punct de vedere cronologic unei perioade delimitată de paleolitic și până în secolul al VIII-lea p.Chr. Limita cronologică superioară aleasă de autor are la baza două motivații: începutul unei noi perioade istorice, respectiv Evul Mediu și, după secolul al VIII-lea p.Chr. în Depresiunea Neamț este documentată o locuire mai redusă.

Un element extrem de important ce trebuie precizat este acela că în lucrarea *Depresiunea Neamț. Contribuții Arheologice* accentul a fost pus pe activitatea de teren a autorului, materialul arheologic descoperit fiind de altfel inclus în paginile acesteia. Chiar și așa, anumite aspecte ce țin de cercetarea zonei nu pot fi deslușite doar din analiza descoperirilor arheologice, fapt pentru care s-a considerat necesară includerea în lucrare și a unor studii interdisciplinare.

În ceea ce privește structura lucrării precizăm că are un cuprins în limba română (p. 5) dublat de unul în limba engleză (p. 6), o listă a abrevierilor (p. 7-8) precum și o introducere (p. 9-11). Continuă cu un capitol intitulat *Cadrul natural* (p.11-23) în care sunt abordate chestiuni legate de *Caracteristici fizico-geografice* (p.11-15), *Surse și resurse naturale* (p. 15-22) și *Rute de comunicație* (p. 22-23).

După *Istoricul cercetărilor* (p.23-27) urmează un capitol intitulat *Repertoriul stațiunilor și al descoperirilor izolate*

(p. 27-53), în care autorul a întocmit câte o listă pentru *Stațiunile arheologice*, în număr de 68 (p. 27-46), *Descoperiri izolate*, atestate în cinci localități (p. 46-49) și *Movile/tumuli*, în număr de trei (p. 49-53).

În capitolul *Considerații arheologice* (p. 53-147) sunt analizate descoperirile arheologice consemnate în Depresiunea Neamț ce se încadrează unor perioade istorice diferite: *Paleoliticul* (p. 53-55); *Neoliticul* (p. 55-63); *Eneoliticul* (p. 63-89); *Epoca bronzului* (p. 89-107); *Epoca fierului* (p. 107-125); *Perioada romană și postromană* (p. 125-141). În ultimul subcapitol, *Movile/tumuli* (p. 141-142), sunt enumerate patru descoperiri (Tg. Neamț - două, Târpești și Grumăzești, câte una) dar care din lipsa datelor arheologice fac dificilă încadrarea lor cronologică.

Considerații finale (p. 143-146) constituie capitolul în care ne sunt expuse concluziile rezultate în urma cercetării întreprinse de autor din care le menționăm pe următoarele: documentarea arheologică atestă o locuire neîntreruptă în Depresiunea Neamț întinsă din paleolitic până în secolul al VIII-lea p. Chr. Din analiza efectuată a rezultat că eneoliticul și epoca bronzului sunt cel mai bine reprezentate în privința numărului de stațiuni arheologice; o locuire intensă se evidențiază în zonele joase, de relief (luncă, terase), deși se întâlnesc și situații în care din diverse motive (defensive sau pericol de inundații) au fost preferate zonele cu altitudine; densitatea locuirilor este neuniformă.

Concluziile pertinente ale autorului precum și caracterul academic al lucrării sunt întărite și de informațiile oferite de cercetările interdisciplinare (sedimentologie, petrografie, arheozoologie sau metalografie). În acest sens, sinteza *Depresiunea Neamț. Contribuții arheologice* conține și un capitol special, *Cercetări interdisciplinare* (p. 147-177), în care sunt incluse patru studii importante referitoare la diferitele probleme pe care le ridică zona supusă cercetării: O. Crandell, *Petrographic Evidence of Intercultural Trade during the Chalcolithic; Example from Neamț County, Romania* (p. 147-160); Fl. Oleniuc, L. Băjenaru, C. Preoteasa, *Cercetarea arheozoologică a resturilor faunistice din așezarea Cucuteni B de la Târgu Neamț-Dealul Pometea* (p. 160-164); C. Haită, *Analiza sedimentologică a unor eșantioane de chirpici ars* (p. 164-170); V. Mihăilescu-Bîrliba, V. Vasilache, I. Sandu, *Analiza unor obiecte metalice din situl arheologic de la Braniște-Nemțșor* (p. 170-177).

Volumul *Depresiunea Neamț. Contribuții arheologice* mai cuprinde un rezumat, *The Neamț Depression. Archaeological Contributions. Abstract* (p. 177-182) și o listă a ilustrațiilor (p. 182-185) ambele în limba engleză, dar și o bibliografie vastă și extrem de utilă (p. 185-207), o ilustrație bogată ce include 92 figuri (p. 207-299) și un indice (p. 299-305).

Pe lângă cele menționate anterior lucrarea se mai evidențiază și prin buna metodologie, caracterul

interdisciplinar al cercetării precum și prin calitatea grafică.

Toate aceste precizări ne determină să considerăm că lucrarea *Depresiunea Neamț. Contribuții arheologice*, ce îl are ca autor pe Vasile Diaconu, constituie rezultatul unei reale și aprofundate cercetări științifice care cu certitudine se va bucura de o reală apreciere în rândul celor pasionați de istoria dar și de geografia zonei Neamțului.

Părpăuță D. Tiberius